

Quan Julieta i Romeo van a la mateixa escola: una experiència intercultural a primària

Escrit per Gisella Evangelisti. La Independent. Verona.
dijous, 23 de març de 2017 15:03

Dos castells medievals dominen el paisatge de Montecchio, un petit centre del Veneto no lluny de la bella ciutat de Verona. Un és de "Giulietta", l'altre de "Romeo", dos joves pertanyents a famílies enemigues, els Capuleti i els Montecchi.

Van inspirar la història d'un amor contrastat acabat en tragèdia, i explicada per molts escriptors, fins a arribar a Shakespeare, a la fi del 1500, que la va transformar en una obra literària immortal, ambientada en Verona.

Els segles han passat, i poc abans de la Segona Guerra Mundial en aquesta zona de camps i pujols un empresari, Pietro Ceccato, va obrir una gran fàbrica mecànica i als seus voltants es va anar construint un barri obrer, on van anar arribant treballadors del sud d'Itàlia. Actualment la població ha canviat, en només dos quilòmetres quadrats i al voltant de l'església hi viuen un miler d'immigrants del Bangladesh. Existeix un parc amb l'àlies "Burka park", per la presència de dones amb vel que passen esquives.

A l'escola primària "Giacomo Zanella" de Montecchio els infants Bangla constitueixen la majoria, però també n'hi ha altres procedències com Xina, Índia, Gàmbia, Sèrbia, Albània i Romania. Famílies italianes han transferit els seus fills a altres escoles pel temor que en aquesta Babel lingüística no sigui possible aconseguir un nivell didàctic acceptable. Desconfiança, prejudicis, diferències lingüístiques, dificulten la convivència entre les Julietes i

Quan Julieta i Romeo van a la mateixa escola: una experiència intercultural a primària

Escrit per Gisella Evangelisti. La Independent. Verona.
dijous, 23 de març de 2017 15:03

Romeus del segle XXI.

Han succeït diversos moments de tensió, fa uns anys els pares de diversos infants Bangla no van poder pagar el menjador escolar, i van ser abandonats per la Municipalitat. La Municipalitat en aquells moments estava dirigida per un partit xenòfob que també va decretar que als apartaments comprats pels Bangla no hi podien viure més que un cert nombre de persones, i això va obligar a repatriar diversos infants i trencar famílies, la qual cosa ha aguditzat la desconfiança de la comunitat Bangla. Finalment, un empresari que va sufragar les despeses del menjador escolar.

La comunitat de Bangladesh compta amb 3 mesquites, algunes de les quals després dels atemptats de París i de Londres i de les manifestacions contra el fonamentalisme islàmic, es troben més aïllades respecte al context catòlic. La comunitat Bangla s'està tancant, les dones deixen d'usar la roba occidental i les nenes a primerenca edat usen vel.

Les mestres han tractat de conversar amb els imams però aquests canvien periòdicament per la qual cosa el professorat ha entaulat un contacte més constant amb la cònsol Bangla a Milà. La situació és complexa, no es pot negar, i existeixen altres centres escolars amb situacions molt semblants.

Habitualment el professorat és monolingüe enfrontant-se al desafiament de classes on una part important de l'alumnat no compren el que s'ensenya. L'escola en què havien crescut els i les docents era totalment diferent, i molts es troben poc capacitats davant dels nous reptes.

A Itàlia, els alumnes estrangers, la meitat són nascuts al país, 800.000 l'any 2013-2014, representen el 9% de la població escolar. "Tenim el món dins de les classes", reconeixen les mestres de l'escola "Giacomo Zanella". En aquesta situació com donar a nens i nenes una educació global?, amb quins valors?, es pregunten.

La idea de fons és que l'alumnat estranger no ha de ser simplement integrats i tornar-se "italians", sinó que les classes multiculturals són un context preciós per acostumar a tots a reconèixer-se i apreciar-se com a iguals i diversos. Les classes "a colors" són laboratoris de convivència, mirall de com serà el país i Europa demà. Mentrestant, es necessita creativitat,

Quan Julieta i Romeo van a la mateixa escola: una experiència intercultural a primària

Escrit per Gisella Evangelisti. La Independent. Verona.
dijous, 23 de març de 2017 15:03

compromís, tenacitat al topall.

En la primària "Zanella", un d'aquests laboratoris on s'inventa el futur, després d'alguns anys d'intents i noves iniciatives han donat bons resultats i que estan a la vista: fa pocs anys l'alumnat italià fugia, ara l'escola és anomenada com "escola internacional", perquè s'ensenya primerencament en anglès, les mestres han demostrat aconseguir superar molts prejudicis i obstacles, les festes són un èxit, la municipalitat inicialment hostil s'ha tornat més col·laborativa. Com ho han aconseguit?

Primer de tot, calia trobar fons per a les activitats addicionals que una escola netament multicultural necessita, expliquen unes mestres (que no donen els seus noms doncs no volen personalismes). Els han sol·licitat entre bancs, empreses, particulars, per ajuntar recursos públics i privats, en un període en què l'estat està reduint la seva aportació, i augmenta la pobresa en la població italiana.

Les mestres han hagut, de tornar-se expertes en patrocini. Quins són les activitats prioritàries en una escola d'aquest tipus?

Per a nens i nenes cal dissenyar un procés personalitzat d'alfabetització en italià com a segona llengua, a més que donar cursos de facilitació lingüística per a les mares estrangeres, responen, i també organitzar "setmanes interculturals" i l'ensenyament de la llengua anglesa. A l'aula es practica el mètode "cooperative learning", que promou la interacció en grups d'alumnes cap a objectius comuns d'aprenentatge, combinant el treball individual, rebre i donar suport a un altre company o companya, en un context de sinergia i mutu estímul, i que a vegades és de rivalitat i individualisme.

Quines altres activitats dins i fora de l'escola podrien facilitar un sentit de comunitat entre les famílies? Primer van arribar les festes gastronòmiques, la preparació i degustació de plats típics, acompanyats per bona música, cants i danses. Després han vingut els contes en diversos idiomes que les mares han estat convidades a explicar a nens i nenes a l'escola. Després hi ha hagut els laboratoris teatrals basats en la creació de rondalles "multiculturals", descobrint i utilitzant els punts en comú entre les diverses tradicions nacionals, per exemple creant contes com el que una Mamà Gallina pon un ou al Marroc, un altre a Xina, un altre en Bangla Desh, donant lloc a una sèrie d'aventures.

Quan Julieta i Romeo van a la mateixa escola: una experiència intercultural a primària

Escrit per Gisella Evangelisti. La Independent. Verona.
dijous, 23 de març de 2017 15:03

Una iniciativa que s'ha anat consolidant al llarg dels anys és la "Festa de les Llengües Mares", un festival de danses, poesia, cants, etc. escollits i presentats per grups de nens, nenes i joves en els seus propis idiomes, explicant el seu significat al públic. Gens casual és l'elecció de l'ambient en què es desenvolupa l'esdeveniment: una vila del segle XVIII, la "Cordellina", on hi ha frescos de Juan Batista Tiepolo, en solemnes salons que ara veuen córrer la "nova ciutadania" italiana, nens i nenes, que l'organització de l'esdeveniment vol se sentin a la seva casa, ja no com a ciutadans de segona classe.

Una altra activitat que aconsegueix involucrar la població local amb molt entusiasme és l'annual "Caça al tresor Multicultural", on els avisos sobre els llocs o objectes a buscar són en idiomes diversos, com àrab, espanyol, Bangla o anglès, i per tant qui participa està obligat a col·laborar amb uns altres.

Un actor molt important d'aquest procés ha estat la col·laboració d'associacions esportives de la zona, que han creat equips de futbol de nens i nenes que juguen junts des dels 7 als 12 anys. Això no obstant, res és ràpid, i les nenes musulmanes no tenen el permís dels seus pares per participar en aquests equips, ni tampoc les dones Bangla poden participar en un cor. Els canvis de costums no es donen per decret, com bé saben les mestres.

El procés de creació d'una conciutadania no és lineal, avança i retrocedeix. Però algunes pràctiques ja han estat generadores de canvi i d'intercanvi, com els plans d'aprenentatge personalitzats, els laboratoris lingüístics permanents que permeten apreciar la varietat de codis lingüístics i obrir finestres mentals, o la participació de les famílies i de les associacions del territori en les activitats escolars.

El futur d'una Europa que accepta ser acolorida i viva s'està modelant, en micro experiències com aquesta, on els petits (Romeu) i les petites (Julieta) d'ulls blaus o de pell fosca es donen la mà amb espontaneïtat i juguen junts. Toca als adults aprendre a baixar, pel bé de tots i totes, els murs de la desconfiança, i de les construccions culturals que poden portar a noves tragèdies.